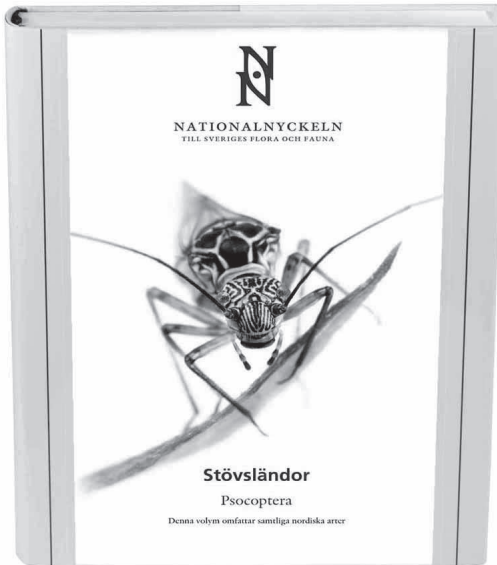

Stövsländor i Nationalnyckeln

Svensson, B.W. & Hall, K. 2010. Stövsländor Psocoptera. – Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. 204 sidor. ISBN 978-91-88506-68-9. Pris 350 kr. Kan beställas på Nationalnyckelns hemsida.

Stövsländorna finns sedan nästan ett år tillbaka dokumenterade i ett nationalnyckelband. Dessa djur måste räknas till de mer förbisedda i naturen. Till viss del beror på att det inte varit så lätt att hitta bestämmningslitteratur, även om det finns en nyckel i B.O. Landins fältfauna från 1967. Så till skillnad från en del tidigare NN-band bör även de inbitna insektskännarna hålla med om att boken täcker igen en verklig lucka i bestämmningslitteraturen om våra insekter.

En annan anledning att stövsländorna varit förbisedda är kanske att de anses små och gråtråkiga. Storleken lär inte bli mer än de max 5 mm som de alltid haft, men man behöver inte mer än slå upp boken för att se att dessa djur verkligen har fantastiska utseenden och personligheter. Bildmaterialet är som vanligt i denna se-

rie fantastiskt, och denna gång är det fotografier av Krister Hall som förgyller boken. I stövsländeboken är bilderna tagna i naturen (eller kanske inne i Kristers fotolabb, med "en bit natur" som underlag) och man förstår därför hur djuren ser ut på riktigt i naturen. Nackdelen är att man inte får den enhetliga återgivningen av alla arter som ritade planscher ger.

En fördel med gruppen är att de inte är speciellt svåra att hitta. De finns i vegetationen på de flesta ställen och kan antingen spanas fram, slaghåvas eller infångas genom att man bankar på växterna över ett utfällt paraply. Några av arterna verkar tillhöra luftens plankton, ungefär som bladlössen (se ET vol. 129: 29-40). En annan grupp är boklössen, som främst finns inomhus och ofta räknas som skadegörare där. Inte minst kan de knapra i sig små utpreparade genitaliedelar i skalbaggsamlingar.

Lite överraskande får man i inledningskapitlet veta att stövsländorna inte längre bör betraktas som en enhetlig grupp. Djurlössen, som traditionellt har varit en egen ordning intill stövsländorna har via moderna släktskapsanalyser visat sig ha sitt ursprung mitt inne bland stövsländorna. Men om man betänker boklössens utseende och levandssätt så är det inte så svårt att föreställa sig att de kan har utvecklats till djurlöss. I detta band tas dock enbart de arter som traditionellt tillhört stövsländorna upp.

Eftersom gruppen inte har tilldragit sig så stor uppmärksamhet bland entomologerna, bör den som vill lära sig mer om stövsländor ha ganska stor chans att snart upptäcka nyheter i form av okända utbredningar eller nya arter. Antalet arter har visserligen "ökat" sedan Landins bok 1967 med ca 30, men är för insektsförhållanden ändå högst hanterbart, 82 stycken. Nationalnyckelns välillustrerade nycklar bör fungera även för den som inte sysslat med dessa djur förut, och lite extra hjälp kan man få under en stövsländekurs som hålla av den ene av författarna (annons på sid. 45 i detta ET-häfte).

Mats Jonsell